

Starptautiskā centrālo banku sadarbība: ECBS labākā prakse

Šo dokumentu, kurā sniegts pārskats par labāko praksi, sagatavojusi centrālo banku sadarbības speciālā darba grupa ECBS Starptautisko attiecību komitejas pārraudzībā. Speciālās darba grupas sastāvā ir visu ECBS centrālo banku darbinieki, kuri savās iestādēs koordinē sadarbības aktivitātes ar ārpus ES esošo valstu centrālajām bankām ekspertu un vadības līmenī. Šajā dokumentā galvenā uzmanība pievērsta tieši ECBS centrālo banku sadarbībai ekspertu līmenī ar ārpus ES esošo valstu centrālajām bankām, un tas neaptver ne sadarbības aktivitātes ECBS iekšienē, ne sadarbību politikas jomā.

Ievads

Centrālo banku sadarbības praksei ir ilga vēsture, kas aizsākās ar starptautiska nozīmīgāko centrālo banku tīkla izveidi pagājušā gadsimta pirmajā pusē, kad 1930. gadā tika nodibināta Starptautisko norēķinu banka.

Centrālo banku sadarbība aptver plašu un daudzveidīgu aktivitāšu klāstu, kuru formāts un ģeogrāfiskā orientācija laika gaitā mainījies. Īpaši Ekonomiskās un monetārās savienības izveide un ES paplašināšanās, bet arī globālās norises, ietekmējušas banku sadarbības aktivitāšu formātu un virzību.

ECBS, kas ietver ECB un visu ES dalībvalstu centrālās bankas, aktivitātes centrālo banku sadarbības jomā lielā mērā atkarīgas no pieprasījuma un tādējādi tiek īstenotas, atsaucoties uz konkrētiem lūgumiem.

Šajā dokumentā aprakstīta labākā prakse, kas ilustrē loģisko pamatojumu, iezīmes un principus, kuri ir ECBS veikto sadarbības aktivitāšu pamatā.

Pamatojums

ECBS centrālo banku sadarbības aktivitāšu uzdevums – gan individuālā, gan kopējā līmenī – ir stiprināt attiecības ar ārpus ES esošo valstu centrālajām bankām un veicināt racionālu centrālo banku darbības un uzraudzības praksi, tādējādi dodot ieguldījumu monetārajā un finanšu stabilitātē. Šīs aktivitātes galvenokārt vērstas uz attīstības valstu un jauno tirgus ekonomikas valstu centrālajām bankām un uzraudzības institūcijām.

Sadarbības aktivitāšu ietvaros ECB un ECBS kopīgi sadarbojas ar attīstības valstu un jauno tirgus ekonomikas valstu centrālajām bankām, lai diskutētu par centrālo banku politiku un praksi, tādējādi veicinot savstarpējo sapratni par tautsaimniecības un finanšu norisēm. Turklāt ECBS centrālo banku sadarbības aktivitātes nodrošina diskusiju forumu ES kandidātvalstīm un sniedz tām atbalstu institucionālās kapacitātes nostiprināšanā, veicot sagatavošanās darbus, lai vēlākā posmā pievienotos ECBS.

Nacionālās centrālās bankas arī attīstīta saiknes, kas nodibinātas starp attiecīgajām valstīm un ārpus ES esošo valstu centrālajām bankām, un iepazīstina ar savu pieredzi, kas gūta, pildot visus tām uzticētos uzdevumus.

Prakse

ECBS centrālo banku sadarbības aktivitātes balstās uz vairākiem principiem.

1. princips. Globāla monetārā un finanšu stabilitāte

Centrālo banku sadarbības būtība ir zināšanu apmaiņa. Nododot tālāk savas zināšanas citām institūcijām, ECBS centrālās bankas dod ieguldījumu monetārās un finanšu stabilitātes veicināšanā visā pasaulē.

2. princips. Attiecību veidošana

Ciešu profesionālo attiecību veidošana ir būtiski svarīga pilnvērtīgai un lietderīgai sadarbībai. Tāpēc ECBS centrālo banku sadarbības ietvaros daudzu gadu garumā izveidojusi partnerattiecības ar monetārās un finanšu uzraudzības institūcijām visā pasaulē.

3. princips. Atvērtība un cieņa

ECBS sadarbojas ar saviem partneriem atvērtības un pilnīgas cieņas gaisotnē. Jebkuras mijiedarbības pamatā ir savstarpēja saprašanās un uzticēšanās, kultūras izpratne un atvērtība idejām un viedokļiem.

4. princips. Efektivitāte

ECBS locekļi piesardzīgi pārvalda visus resursus un atbalsta efektīvus un ekonomiski izdevīgus risinājumus, ikviena projekta cikla visos posmos piemērojot racionālas plānošanas principus. ECBS tiek identificētas un iespēju robežās izmantotas centrālo banku sadarbības piedāvātās sinerģijas un apjomradītu ietaupījumu iespējas. Atbilstošos gadījumos tiek apzinātas efektivitātes kāpināšanas iespējas saistībā ar jaunu digitālo platformu un instrumentu izmantošanu.

5. princips. Ilgtspēja

ECBS centrālo banku sadarbības aktivitāšu mērķis ir panākt ilgtspējīgu ietekmi, proti, sadarbības rezultātu ietekmei jāsniedzas tālāk par konkrēto aktivitāšu īstenošanas laiku. Tāpēc aktivitātes balstās uz pieprasījumu un tiek pielāgotas partnervalstu centrālo banku vajadzībām, nodrošinot atbildību. Pienācīga uzmanība tiek pievērsta saņēmēj institūcijas absorbēšanas kapacitātei.

6. princips. Novērtēšana

Atbilstošos gadījumos ECBS centrālo banku sadarbības aktivitātēs ietverti monitoringa, ziņošanas un atgriezeniskās saites mehānismi, kas ļauj pārskatīt aktivitātes un novērtēt to atbilstību, efektivitāti, produktivitāti, ilgtspēju un ietekmi, lai būtu iespējams izdarīt secinājumus par to, kā iespējams pilnveidot turpmākās aktivitātes.

lezīmes

Ņemot vērā atšķirīgās valstu pieejas, centrālo banku sadarbību vislabāk var raksturot ar virkni ilustratīvu piemēru, nevis vispārēju definīciju. Tālāk sniegtie piemēri parāda centrālo banku sadarbības aktivitāšu galveno ievirzi:

- augsta līmeņa kontakti un diskusijas politikas līmenī (piemēram, konferences un valdes locekļu divpusējas tikšanās);
- diskusijas starp līdzīgām institūcijām;
- semināri, nodarbības, apmācības kursi vai citi mācību pasākumi, t.sk. atbilstošos gadījumos par inovatīvām tehnoloģijām, kurus apmeklē centrālo banku pārstāvji no visas pasaules;
- tematiskas strukturētas programmas (vidēja termiņa vai ilgtermiņa), kas vērstas uz atbalstu institūciju veidošanā un politikas izstrādē, vai regulāras misijas tehniskā vai politikas līmenī;
- koordinācijas aktivitātes, lai piesaistītu ārēju finansējumu (piemēram, ES finansēti projektu veidā), vai nu pēc divpusējiem apmaiņas pasākumiem vai pamatojoties uz līgumiem ar citām centrālām bankām vai institūcijām (piemēram, starptautiskām finanšu institūcijām, ES institūcijām, valdībām);
- plašs citu aktivitāšu klāsts, piemēram, darbinieku norīkošana pagaidu darbā, vizītes, videokonferences/telekonferences, atbildes uz aptaujas anketām.